

Urgenda-vonnis – retourpremie koel- en vrieskasten

Op 24 april 2020 maakte het kabinet een nieuw maatregelenpakket bekend ter uitvoering van het Urgenda-vonnis¹. Net als bij het vorige pakket, neemt het kabinet CO2-reducerende maatregelen in het kader van de transitie naar een circulaire economie, die meer en beter hergebruik van grondstoffen en materialen beogen.

Een van de maatregelen betreft de introductie van een retourpremie voor koel- en vrieskasten, als volgt geformuleerd in de Kamerbrief:

De maatregel ziet toe op het inzamelen en recyclen van oude koel- en vrieskasten met toepassing van een retourpremie van minimaal €35 per oude koel- of vrieskast. De retourpremie als financiële prikkel kan worden uitgevoerd binnen het reeds bestaande wettelijke systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid waarbinnen een correcte verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (volgens de Regeling AEEA) plaatsvindt. Met deze maatregel kan circa 0,1- 0,2 Mton CO2 worden gereduceerd.

Korte toelichting maatregel

Het Kabinet heeft het voorstel uit het puntenplan van de Stichting Urgenda (maatregel #43) voor een retourpremie voor koel- en vrieskasten grotendeels overgenomen. Het retourpremiesysteem zal moeten worden uitgevoerd binnen het al bestaande systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor afgedankte elektrische en elektronische apparaten (Regeling AEEA). Dit systeem legt producenten en importeurs van elektronica wettelijke verplichtingen op voor het inzamelen en recyclen van hun afgedankte producten.

Bij aankoop van een nieuwe koel- of vrieskast ontvangt de consument een premie van minimaal 35 euro, als de consument tegelijk een oude koel- of vrieskast inlevert (oud voor nieuw). Dit betekent winst voor de consument en voor het milieu. Met deze maatregel kan in totaal circa 0,1 tot 0,2 Mton CO2 worden gereduceerd doordat de nieuwe toestellen energiezuiniger zijn en de oude toestellen correct worden ontmanteld.

Producenten en importeurs van koel- en vrieskasten zijn verantwoordelijk voor de organisatie, bekostiging en het uitkeren van de retourpremie aan de consument. Zij worden in de gelegenheid gesteld uit eigen beweging een landelijk dekkend systeem vorm te geven en alle actoren in de keten daarbij te betrekken. Het voorbereiden en invoeren van een landelijk retourpremiesysteem door producenten en importeurs vergt enige tijd, het ministerie verwacht dat in 2021 het systeem in werking kan zijn.

Vragen en antwoorden

Vraag 1

Is maatregel #43 van de Stichting Urgenda geheel overgenomen?

Antwoord 1

Het onderdeel van de Urgenda maatregel #43 dat een retourpremiesysteem voorstelt als element in het bestaande systeem van producentenverantwoordelijkheid voor koel- en vrieskasten is overgenomen. Deze producentenverantwoordelijkheid is gereguleerd in de Regeling afgedankte elektrische en elektronische apparaten (Regeling AEEA).

Het onderdeel van Urgenda maatregel #43 waarbij een subsidie van €35 miljoen wordt gevraagd aan het rijk waarmee een premie voor het inleveren van afgedankte koel- en vrieskasten zou

---

¹ Kamerstuk 32813 nr. 496

moeten worden bekostigd is door het Kabinet niet overgenomen. Een dergelijke subsidie is in strijd met het wettelijke systeem van producentenverantwoordelijkheid dat producenten van koel- en vrieskasten verantwoordelijk stelt voor de organisatie en kosten van inzameling en correcte verwerking van hun producten. Wel zal het rijk bijdragen aan de ondersteuning van activiteiten gericht op bewustwording en communicatie in relatie tot deze maatregel.

Vraag 2

Wat wordt bedoeld met 'De retourpremie als financiële prikkel kan worden uitgevoerd binnen het reeds bestaande wettelijke systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid waarbinnen een correcte verwerking van afgedankte elektrische en elektronische apparatuur (volgens de Regeling AEEA) plaatsvindt'?

Antwoord 2

Het al bestaande systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voor afgedankte elektrische en elektronische apparaten is gebaseerd op de Regeling AEEA. Dit UPV systeem legt producenten en importeurs van elektronica wettelijke verplichtingen op voor het inzamelen en recyclen van hun afgedankte producten. De retourpremie is een middel om te komen tot meer inzameling (zoals bijvoorbeeld een statiegeldsysteem dat ook is) en kan door producenten en importeurs worden uitgevoerd als een specifieke aanpak binnen het UPV systeem.

Vraag 3

Wie betaalt de retourpremie? Draagt de overheid bij aan de kosten van deze maatregel? En is het bedrag van minimaal €35 bindend?

Antwoord 3

Producenten en importeurs van koel- en vrieskasten zijn verantwoordelijk voor de organisatie, bekostiging en het uitkeren van de retourpremie aan de consument. Zij worden in de gelegenheid gesteld uit eigen beweging een landelijk dekkend systeem vorm te geven en alle actoren in de keten daarbij te betrekken. Urgenda stelt een premie voor van 35 euro, dit voorstel is door het Kabinet overgenomen. Het is aan de producenten om de hoogte van de premie uiteindelijk vast te stellen. De premie zal voldoende hoog moeten zijn om de consument te bewegen het oude toestel daadwerkelijk in te leveren (bij aankoop van een nieuw toestel).

Vraag 4

Waarom geldt een retourpremie niet in alle gevallen, dus ook zonder aankoop van nieuw?

Antwoord 4

Deze bredere optie valt buiten het huidige wettelijke (UPV) systeem voor de koel- en vrieskasten. Producenten en importeurs kunnen wel uit eigen beweging deze optie alsnog invoeren.

Vraag 5

De financiële basis van Urgenda maatregel 43 is een combinatie van een retourpremie en een zichtbare recyclebijdrage. Wordt er een zichtbare recycle bijdrage ingesteld?

Antwoord 5

Producenten en importeurs van koel- en vrieskasten zijn verantwoordelijk voor de organisatie, bekostiging en het uitkeren van de retourpremie aan de consument. Zij worden in de gelegenheid gesteld uit eigen beweging een landelijk dekkend systeem vorm te geven en alle actoren in de keten daarbij te betrekken. De keuze voor zichtbaar of niet-zichtbare vormen van recycle bijdragen is aan de producenten en importeurs.

Vraag 6

Biedt de huidige AEEA-regeling een deugdelijke grondslag om de retourpremie als financiële prikkel uit te voeren binnen het reeds bestaande wettelijke systeem van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid?

Antwoord 6

De wettelijke grondslag voor een statiegeld- of retourpremie verplichting is opgenomen in artikel 15.32 van de Wet milieubeheer. Het Kabinet stelt producenten en importeurs in de gelegenheid uit eigen beweging een landelijk dekkend systeem vorm te geven en alle actoren in de keten daarbij te betrekken.

Vraag 7

Indien producenten en importeurs niet uit eigen beweging de maatregel uitvoeren, worden de producenten dan wettelijk verplicht om het instrument retourpremie in te voeren?

Antwoord 7

Indien producenten en importeurs niet in staat blijken uit eigen beweging tot een retourpremie systeem te komen, dan zal het Kabinet op basis van de dan voorliggende omstandigheden en beweegredenen een nadere keuze maken waarbij een wettelijke verplichting deel uitmaakt van de afweging.

Vraag 8

Gaat de maatregel per direct in?

Antwoord 8

Producenten en importeurs worden in de gelegenheid gesteld uit eigen beweging een landelijk dekkend systeem vorm te geven en alle actoren in de keten daarbij te betrekken. Het voorbereiden en invoeren van een landelijk retourpremiestelsel door producenten en importeurs vergt enige tijd, het ministerie verwacht dat in 2021 het stelsel in werking kan zijn.

Vraag 9

Wat vindt u van de campagne FREE FRIDGE, van stichting DE GROENE BEDOELING i.o.? Zal dit financiële ondersteuning krijgen?

Antwoord 9

Ik heb kennisgenomen van dit initiatief waarbij verschillende partijen, waaronder gemeenten, samenwerken om de consument te verleiden een oude koel- of vrieskast te verruilen voor een energiezuiger model en daarmee energie te besparen. Op basis van de voorliggende informatie oogt dit concept complementair aan de koel- vrieskastenmaatregel zoals die in de Kamerbrief is opgenomen, als onderdeel van het Urgenda II pakket. Geconstateerd wordt dat de detaillering van dit initiatief te beperkt voor een beoordeling daarvan.

11 mei 2020
Ministerie IenW
directie Duurzame Leefomgeving en Circulaire Economie